

מוש"א: משפט ושפות אחרות לחברה צודקת בישראל

לימודים לתואר שני במשפטים

הקתדרה לזכויות אדם ע"ש אמיל זולא
בפקולטה למשפטים ע"ש שטריקס במכללה למינהל
בשיתוף מכון ון ליר בירושלים

הזמנה להגשת מועמדות לתוכנית מוש"א לשנה"ל תשפ"ה

מוש"א: 'אני מאמין'

מוש"א היא תוכנית ללימודי מוסמך (ללא תזה) במשפטים (LL.M), המתמקדת בבחינה מחודשת של תפקיד המשפט בחברה הישראלית על רקע משבר הליברליזם בישראל ובעולם. המשבר הזה אינו עוד בגדר תיאוריה. אנו חווים אותו בימים אלה בכל מישורי חיינו. דווקא עכשיו הלימודים בתוכנית מוש"א מקבלים משנה תוקף. התוכנית מציעה מסגרת ייחודית ליצירת שפה משפטית ופוליטית משותפת חדשה לחברה בישראל, המאופיינת בגיוון חברתי ותרבותי עמוק.

התוכנית, שתקיים בשנת תשפ"ה את המחזור החמישי שלה, מיועדת לקבוצה קטנה ואיכותית של משפטניות ומשפטנים, עורכות ועורכי דין מכל חלקי האוכלוסייה בישראל - אנשים בעלי מחויבות עמוקה ומוכחת לפעולה בכלים משפטיים ואחרים למען שגשוג החברה, והשואפים להיות חלק מקהילה לומדת החותרת לבניית עתיד משותף לחברה הישראלית לכל גוניה.

חזון הדמוקרטיה הליברלית נתון כיום במשבר עמוק בישראל ובמקומות רבים אחרים. עליית הלאומנות והפופוליזם, העמקת הפערים הכלכליים והקיטוב החברתי המחריף - כל אלה מערערים על ערכי הליברליזם ועל המוסדות הליברליים, בכלל זה מערכת המשפט, התקשורת, התרבות והאקדמיה.

בחברה הישראלית המאופיינת בגיוון תרבותי וערכי עמוק, הערכים הליברליים - ובכללם האוניברסליזם, השוויון, שלטון החוק ובכללו הפרדת הרשויות, חירות היחיד והחופש ממסורת ומסמכות - מתקשים לשמש נקודת מוצא מוסכמת לחיים משותפים. הליברליזם כמו מיצב עצמו למול מתנגדיו - הדמוקרטיה כנגד היהדות; חילון כנגד דת; הפרט כנגד הקיום הקולקטיבי; הגלובליזציה כנגד הפרובינציאליות; והחירות כנגד המסורת.

מוש"א רואה במשבר הליברליזם הזדמנות לבחינה מחודשת של ערכי היסוד באופן שיאפשר חיים משותפים, ורואה בו גם הזדמנות לבחינה מחודשת של תפקיד המשפט בחברה הישראלית, המאופיינת בגיוון עמוק ובתפיסות שונות של צדק. התוכנית שואפת לעשות זאת בלי לנטוש את ערכי הליברליזם, אך מתוך הבנה שערכים אלו אינם יכולים עוד לשמש נקודת מוצא משותפת לכול.

השפה המשפטית השלטת כיום מזהה את המשפט כעניין שבשגרה עם ההיגיון הליברלי, ונותנת בכורה לגישה ליברלית דווקנית המבכרת את ערכי האינדיבידואליזם, שלטון החוק, והחירות. מנגד, הנחת המוצא של מוש"א היא שהמשפט קשור בטבורו לשפות ולעולמות תוכן נוספים ומשיקים - חברתיים, אידיאולוגיים, כלכליים, נרטיביים ורגשיים - המחייבים העמקה בהם כתנאי לחשיבה ולשיחה משפטית חדשה ולפעולה יצירתית הנגזרת ממנה.

מוש"א מציעה אפוא מסגרת ייחודית ליצירת שפה משפטית ופוליטית משותפת חדשה לחברה בישראל. מטרתה לטפח דור צעיר של משפטניות ומשפטנים שיוכל למסגר מחדש את המגוון העמוק המאפיין את החברה, ולעשות זאת בדרך בונה שתציע אופק חדש לכלל החברה בישראל - במקום לשכפל מתחים קיימים בפעולה הרסנית.

התכנים

הלימודים מורכבים משני נדבכים:

- לימוד מעמיק של ההיבטים המהותיים והמוסדיים של משבר הליברליזם, מתוך התמקדות במערכות השלטון והמשפט.
- חשיבה על לקסיקון מושגי חדש של ערכי היסוד ושל המוסדות האמורים להבטיח את קבלתם והטמעתם, ופיתוח הנרטיב שמאפשר לכל חלקי החברה בישראל להאמין ביכולת לחיות יחדיו.

הלימוד מזמון דיון בשאלות על עצמנו, על שאיפותינו, על הנרטיבים שלנו ועל יכולת הפעולה שלנו, בהן השאלות האלה: "איפה אנחנו?", "מה אנחנו יודעים ותל?", "איך נחיה?", "במה אנחנו מאמינים ותל?", "מה אנחנו רוצים ות ויכולים ות לעשות?"

הקורסים המוצעים כוללים, בין היתר, את אלה:

- משבר הדמוקרטיה הליברלית ועקרון שלטון החוק
- המשפט בצמתים של מחלוקות ערכיות
- דת, מדינה וחילון
- אוטונומיה וכבוד האדם
- עובדות ונרטיבים: אמת, בדיה ומשפט
- "ספרות מופת": מהן אמות המידה ליצירת מופת או ליצירה קנונית, כיצד הן נקבעות ומי קובע אותן?
- פופוליזם ודמוקרטיה
- שמרנות במשפט
- פליטיות משורגות: ישראל כמדינת פליטים, עולים, מהגרים
- סוגיות בסוציולוגיה של המשפט: מרחב, אזרחות, דמיון פוליטי

סגל ההוראה

עם סגל ההוראה נמנים המרצים האלה:

פרופ' ארנה בן-נפתלי ופרופ' שי לביא (ראשי התוכנית)

פרופ' אווה אילוז	ד"ר אבינעם כהן
פרופ' ישי בלנק	פרופ' הלל כהן
פרופ' מיכל בן-נפתלי	פרופ' מנחם (מני) מאוטר
ד"ר יעקב בן שמש	פרופ' ניסים מזרחי
ד"ר יעל ברדה	פרופ' דני פילק
ד"ר ראיף זריק	ד"ר יוכי פישר
פרופ' צבי טריגר	

משך הלימודים והיקפם

התוכנית תיפתח באוקטובר 2024 ותימשך שנה קלנדרית אחת. הלימודים יתקיימו לאורך שני סמסטרים, בימי שלישי בשעות 16:00-21:30; ובימי שישי בשעות 8:00-13:30. נוסף על כך יתקיים סמינר בסמסטר קיץ מרוכז. הסמינר מתוכנן להיערך בחו"ל.

היקף התוכנית: 36 נ"ז.

עמיתי מוש"א: למי מיועדת התוכנית?

בתוכנית מוש"א משתתפים מדי שנה 12-13 משפטינות. צעירותים מכל חלקי החברה בישראל, שניחנו ביכולת לימוד גבוהה, בחשיבה יצירתית, וברצון עז להשתתף ביצירת קהילה לומדת שחבריה וחברותיה משקפים את ריבוי פניה של החברה בישראל - מתוך הכרה בנחיצותם של חיים משותפים ושאיפה לשמש סוכני וסוכנות שינוי.

עמיתי מוש"א יזכו במלגת שכר לימוד מלאה.

הגשת מועמדות לתוכנית

הקבלה לתוכנית מחייבת עמידה בתנאי סף. מועמדות ומועמדים שיימצאו מתאימים יוזמנו לריאיון אישי.

תנאי הסף להגשת מועמדות

- תואר ראשון במשפטים בציון ממוצע של 85 ומעלה.
- נכונות ויכולת לקרוא טקסטים מורכבים בעברית ובאנגלית.
- מחויבות עמוקה ומוכחת לפעולה בכלים משפטיים למען שגשוג החברה בישראל.
- נכונות לפעול בכלים משפטיים ובכלים מתאימים אחרים ליצירת תנאי אפשרות לעתיד משותף לכלל החברה בישראל.

המסמכים הנדרשים להגשת מועמדות מאוגדים בקובץ PDF אחד

- מכתב המציג את המועמדת ומפרט מדוע לדעתה הוא או היא מתאימים לתוכנית
- קורות חיים
- גיליון ציונים
- מכתב המלצה

את המסמכים יש לשלוח תחת הכותרת: מוש"א + שם פרטי ומשפחה

לדוא"ל: emilezola.chair@colman.ac.il ו- musa@vanleer.org.il עד לתאריך 31 במאי 2024

מועמדים.ות שיימצאו מתאימים.ות יוזמנו לריאיון אישי